

Nr 74.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1940 kl. 11,30 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående indragning av de med universitetsprofessorerna i praktisk teologi förenade prebendena.

(2:a avd.)

I en den 26 januari 1940 dagtecknad proposition (nr 28) har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva, att Uppsala stads pastorat samt Lunds stads- och landsförsamlingars pastorat må med utgången av juni 1941 upphöra att vara prebenden vid professorerna i praktisk teologi vid universiteten i Uppsala och Lund.

Av propositionen inhämtas, att sedan år 1923 den anordningen försöksvis varit vidtagen, att innehavaren av professuren i praktisk teologi vid universitetet i Uppsala, respektive universitetet i Lund samtidigt skulle vara kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen i Uppsala, respektive Lund och därmed även domprost och vice preses i domkapitlet. På initiativ av domkyrkoförsamlingarna föreslår nu Kungl. Maj:t, att professorerna och kyrkoherdetjänsterna skola från och med den 1 juli 1941 åtskiljas, vilket ur anslagssynpunkt innebär en höjning från och med budgetåret 1941/42 av anslagen till avlöningar vid universiteten i Uppsala och Lund med respektive 4,600 kronor och 6,000 kronor. Höjningarna sammanhännga därmed, att avlöningen för vederbörande professorer varit nedsatt med hänsyn till de från pastoraten utgående löneförmånerna.

Departementschefen har anfört, att utredningen i ärendet gåve vid handen, att prebendeinstitutionen medförde vissa fördelar för universitetet och för kyrkan i det hela därigenom, att den åstadkomme förbindelse mellan prästutbildningen å ena sidan, praktiskt församlingsarbete och kyrkoadministration å den andra. Detta under förutsättning, att professorerna innehades av personer, som kunde på ett tillfredsställande sätt fullgöra de omfattande och mångskiftande arbetsuppgifter, vilka ankomme på en professor, som tillika hade att tjänstgöra som kyrkoherde och domprost samt som vice preses i vederbörande domkapitel.

Å andra sidan syntes utredningen ådagalägga, att prebendeinstitutionen för de ifrågavarande församlingarna medförde vissa olägenheter, som gjorde dess avskaffande till ett ur församlingssynpunkt befogat önskemål. Då från det allmännas synpunkt övervägande skäl syntes tala för ett upphävande av nämnda institution och då tidpunkten härför vore särskilt gynnsam för närvarande, då båda de ifrågavarande universitetsprofessorerna i praktisk teologi vore lediga, ansåge departementschefen sig böra förorda, att de med nämnda professorer förenade prebendena avskaffades. En sådan åtgärd syntes icke behöva försvaga sambandet mellan den teologiska forskningen och kyrkan på ett sådant sätt, att olägenheter för kyrkolivet uppkomme. Önskvärdheten av att den universitetslärare, som närmast hade att svara för ämnet praktisk teologi, vore förtrogen med församlingsarbete, syntes kunna i viss utsträckning tillgodoses bland annat genom att för kompetens till ifrågavarande professorer fordrades någon tids prästerlig församlingstjänstgöring. I detta sammanhang borde även erinras om att fakulteten även i fortsättningen komme att äga möjlighet att genom det praktiskt-teologiska övningsinstitutet utöva inverkan på kyrkolivets gestaltning.

I likhet med kammarkollegiet och statskontoret ansåge departementschefen, att domprostbefattningen och vice presesskapet i domkapitlet fortfarande borde vara förenade med kyrkoherdetjänsten i vederbörande domkyrkoförsamling och icke, på sätt större akademiska konsistoriet i Uppsala förordat, tillfalla den professor, som teologiska fakulteten inom sig valde. Den minskning av fakultetens representation i domkapitlet, som härigenom inträdde — antalet representanter, nu tre av åtta, minskades till två — syntes icke ingiva betänkligheter.

Utskottet.

Utskottet biträder vad departementschefen i förevarande ärende anfört och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att Uppsala stads pastorat samt Lunds stads- och landsförsamlingars pastorat må med utgången av juni 1941 upphöra att vara prebenden vid professorerna i praktisk teologi vid universiteten i Uppsala och Lund.

Stockholm den 5 april 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Asplund*, *Nilsson* i Landeryd, *Andersson* i Fältenborg, *Pauli*, *Andrén*, *Ström* i Lidköping, *Heiding* och *Lindström*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge*, *Staxäng*, *Bergström* och *Hansson* i Rubbestad.